

Aftale om implementeringen af den nye folkeskolereform

Herning, den 18. september 2013, endelig udgave

Indledning

Midt i juni blev et stort flertal på Christiansborg enige om en folkeskolereform, som træder i kraft august 2014. Sammen med den nye læreroverenskomst betyder det, at også Herning Kommunes folkeskoler står over for store forandringer i årene, der kommer.

Folkeskolereformen har tre overordnede mål:

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Kommunalbestyrelsen bliver ansvarlig for kvaliteten i forhold til, at:

- mindst 80% af eleverne skal være gode til at læse og regne målt i de nationale test.
- andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.
- al undervisning varetages af linjefaglærere fra 2020.
- andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år.
- elevernes trivsel øges.

Børne- og ungepolitikken i Herning Kommune er udarbejdet i 2012 før skolereformen. Børne- og ungepolitikken revideres i forbindelse med det nye byråds tiltrædelse og opbygges, så den omfatter målene med skolereformen. Børne- og Familieudvalget gennemfører i efteråret 2013 et servicetjek af den eksisterende børne- og ungepolitik.

Økonomiske forhold

Finansiering

De forøgede driftsudgifter til realisering af folkeskolereformen finansieres efter samme principper som Økonomiaftalen mellem regeringen og KL, indgået juni 2013, som bygger på følgende:

1. Frigjorte ressourcer i SFO og klubtilbud
Mange børn vil med den sammenhængende skoledag tilbringe færre timer i fritidsordninger. Det skønnes, at der på landsplan kan frigøres 1,2 milliarder kroner.
2. Omprioritering af lærernes arbejdstid

Regeringen og KL er enige om, at der med reformen skal omprioriteres således, at lærerne i gennemsnit underviser mere, svarende til ca. to klokketimer i fagopdelt undervisning om ugen, inden for den almindelige arbejdstid.

3. Afbureaukratisering

Reformen indeholder en række afbureaukratiseringsinitiativer, som kan frigøre godt 100 millioner kroner i folkeskolen. Afbureaukratisering i form af for eksempel en mere fleksibel klasselærerfunktion og færre regler vedrørende blandt andet pædagogisk råd skal understøtte en omprioritering af lærernes arbejdstid, mens lempelse af regler om holddannelse, mulighed for fælles ledelse og friere rammer for organisering af skolebestyrelsen skal skabe kommunalt råderum for blandt andet indretning af skoledagen.

4. DUT-kompensation og bloktilskudsloft

Det kommunale bloktilskud og de kommunale serviceudgifter løftes med 204 millioner kroner i 2014 (halvårseffekt) og 407 millioner kroner i 2015 og fremover.

Kommunernes vilkår for implementering af reformen er forskellige. Derfor løftes bloktilskuddet ekstraordinært med 300 millioner kroner i 2014, 600 millioner kroner i 2015 og 2016 samt 300 millioner kroner i 2017. Disse midler fordeles efter objektive kriterier til kommuner med økonomiske udfordringer.

Det indebærer, at merudgifter til yderligere fagopdelt undervisning, understøttende undervisning, og netto-merudgifter til lys, vand og varme samlet finansieres på følgende måde i Herning Kommune:

- Mindreudgifter i fritidshjem/SFO svarende til 18 millioner kroner om året – se særskilt afsnit om udmøntning.
- Forøgelse af lærernes nuværende gennemsnitlige undervisningstid med 2 klokketimer (svarende til 2,6 lektioner) ugentligt svarende til 34,1 millioner kroner om året.
- Afbureaukratisering – ikke indregnet, eventuelle konsekvenser heraf forbliver inden for området
- Reformfinansiering fra staten: 0,6 millioner kroner om året.

Det forventes, at eventuelle merudgifter til tilskud til friskoler og efterskoler kan afholdes inden for rammen.

Udgifter til faglokaler og arbejdspladsfaciliteter kan finansieres af de 18,5 millioner kroner i "Skolefonden", jvf. Økonomi- og erhvervsudvalgets beslutning vedrørende lockouten, samt ekstra overgangsmidler fra statens reformfinansiering – i 2014 1,8 millioner kroner.

Opfølgning på målopfyldelse

I forhold til de mange forskellige målsætninger i folkeskolereformen følges der op i kvalitetsrapporterne.

Børne- og Familieudvalget kommer med konkrete forslag til afbureaukratiserings-initiativer.

Nye snitflader mellem skole, SFO, fritidshjem og eksterne parter

Ændrede åbningstider i fritidshjem og SFO

Som følge af det øgede timetal i folkeskolen ændres åbningstiden i fritidshjem og SFO i Herning Kommune.

Åbningstiden i fritidshjem/SFO1 reduceres med 6 ugentlige timer - det betyder, at den årlige åbningstid reduceres fra 1.388 timer til 1.148 timer.

Åbningstiden i fritidshjem/SFO 2 nedsættes med 5 ugentlige timer - det betyder, at den årlige åbningstid reduceres fra 1.352 timer til 1.152 timer.

Det forventes at give følgende mindreudgifter:

	2014	2015	2016	2017
Reduktion i åbningstiden med 6 timer FH1/SFO1 pr. 1/8 2014	3,489	8,085	8,085	8,085
Reduktion i åbningstiden med 5 timer i FH2/SFO2 pr. 1/8 2014	1,097	2,508	2,508	2,508
Reduktion i åbningstid for specialgrupper pr. 1/8 2014	0,588	1,412	1,412	1,412
I alt	5,174	12,005	12,005	12,005

	2014	2015	2016	2017
Fald i belægningsgrad på 15 %	4,182	8,97	8,97	8,97
I alt	4,182	8,97	8,97	8,97

Samlet mindreudgift	9,356	20,975	20,975	20,975
----------------------------	--------------	---------------	---------------	---------------

Dermed opstår "fødselshjælperpuljen". Tanken er, at puljen kan bruges ved ekstraordinære udgifter i forbindelse med indfasningen af folkeskolereformen.

Understøttende undervisning

Forudsætningen for finansieringen af skolereformen er, at den understøttende undervisning varetages af lærere og pædagoger i forholdet 50/50.

Skolerne tildeles ressourcer i forhold til denne rammetildeling.

Den enkelte skole afgør selv, hvordan personalefordelingen skal være.

Ovenstående fordeling og økonomitildeling forudsætter, at den landsdækkende overenskomst for skolepædagoger ændres, så den er parallel med lærernes lov om arbejdstid.

§3 stk. 3-undervisning, (bl.a. frivillig musikundervisning), er oprindeligt forudsat indeholdt i denne fordelingsnøgle. Der afsættes derudover en halv million kroner om året til at sikre den fortsatte opretholdelse af den frivillige §3 stk. 3-undervisning.

Derudover afsættes 2,2 millioner kroner over fem år til et pilotprojekt med talentklasser og talentudvikling inden for sang og musik.

Inddragelse af øvrige samarbejdspartnere i den understøttende undervisning

Forligskredsen konstaterer, at folkeskolerne i Herning Kommune allerede har et fint samarbejde med musikskole, billedskole, bibliotek og sangskole samt foreninger.

Desuden har 24 skoler brede kontakter til erhvervslivet via projektet entreprenørskab i undervisningen.

Disse samarbejdsrelationer videreudvikles og udbygges i form af konkrete projekter.

Organisering på dagtilbudsområdet

Forligskredsen konstaterer, at med skolereformens udvidede undervisningstid, og pædagoger i understøttende undervisning, vil organisationsformen skole med tilhørende SFO give bedre betingelser for fuldtidsstillinger eller lignende.

Forligskredsen imødeser gerne lokale ønsker om overgang fra fritidshjem til SFO, herunder de nye muligheder for udvidet SFO fra treårs-alderen.

Muligheden for oprettelse af to-delte stillinger mellem skole og daginstitution bør fremmes.

Faldet i åbningstiden i fritidshjemmene og en forventet mindre belægningsprocent vil givetvis medføre overvejelser om bæredygtige enheder. Dette søges afdækket i forbindelse med den kommende strukturrapport til byrådets aprilkonference 2014.

Nye retningslinjer for fælles bestyrelse/ledelse mellem dagtilbud og folkeskoler

Lovens begrænsninger for, hvornår der kan etableres fælles bestyrelse/ledelse mellem skoler og dagtilbud/fritidshjem/SFO er ændret – små skoler defineres nu som skoler med ikke over 300 elever.

Der er allerede 11 skoler og tilhørende daginstitutioner, hvor der er etableret fælles bestyrelse. Med de nye regler vil der være mulighed for etablering af yderligere fælles bestyrelser i følgende skoledistrikter: Engbjergskolen, Gullestrup Skole, Holtbjergskolen, Højgaardskolen, Kildebakkeskolen og Skalmesjeskolen.

Forligspartierne ser gerne princippet om fælles bestyrelser yderligere fremmet, hvis der lokalt er ønsker om det.

Specialklasser og specialgrupper

Timetalsforøgelsen i skolereformen gælder også for alle kommunale specialklasser/center-klasser og specialskole. Lovens mulighed for dispensation for skoledagens længde i specialklasser med mere vil indgå i Herning Kommunes samlede vurdering af specialområdet fremtid.

Der startes nu en proces, som skal afdække mulighederne for indførelse af helhedstilbud, der skaber sammenhæng for de børn, som har behov for et specialtilbud. Målet er at opnå god sammenhæng i skoledagen og mindst mulig kørsel for de berørte børn.

Børne- og Familieudvalget arbejder videre med muligheden for oprettelse af helhedstilbud for at imødekomme ovenstående.

Personalemæssige forhold:

Kompetenceudvikling

Fra Folketinget er afsat følgende puljer til kompetenceudvikling af skoleledere, lærere, pædagoger og skolebestyrelser i forbindelse med folkeskolereformen:

- I årene 2014–2020 afsættes 700 millioner kroner til kompetenceudvikling af lærere og pædagoger i skolen
- I årene 2013–2015 afsættes 60 millioner kroner til kompetenceudvikling af skoleledere
- I årene 2014–2017 afsættes 12 millioner kroner til kompetenceudvikling af skolebestyrelser

Forventningen er, at Hernings Kommunes andel udgør 1,5 procent af disse puljer – altså henholdsvis 10,5 millioner kroner, 900.000 kroner og 180.000 kroner.

Forligskredsen tilkendegiver vigtigheden af et optimalt kompetenceløft, herunder målet om fuld linjefagsdækning snarest muligt, senest i 2020. Børne- og Familieudvalget arbejder videre med mulighederne herfor.

Hertil kommer mulighed for at ansøge om midler til kompetenceløft fra Skolefonden efter nærmere vurdering fra Børne- og Familieudvalget.

Lærernes tilstedeværelsestid

I Folketingets vedtagelse af Lov nr. 409 om lærernes arbejdstid indgår en ændring af lærernes arbejdstid og tilstedeværelse på skolen. Arbejdstiden er ikke længere aftalebestemt.

Forligskredsen noterer sig desuden KLs fortolkning af loven, som er, at ”arbejdet foregår på skolen, med mindre ledelsen beslutter andet.”

Velvidende at lærerarbejdet udover de daglige opgaver indeholder opgaver uden for ”normal arbejdstid” – for eksempel lejrskoler, skole-hjem samtaler og forældremøder - ønsker forligskredsen at signalere, at lærerne principielt er til stede på skolen i sin fulde arbejdstid, med mindre andet er aftalt med skolelederen.

Skolelederen sikrer et godt arbejdsmiljø med afsæt i Herning Kommunes værdisæt på det personalepolitiske område, hvilket indebærer, at lokale forskelle kan forekomme.

Arbejdspladser og mødefaciliteter

I forbindelse med det pædagogiske personales længere tilstedeværelsestid på skolerne kan der nogle steder blive behov for justeringer af arbejdspladser og mødefaciliteter.

Eventuelle udgifter til ovenstående frigives fra "Skolefonden" efter indstilling fra Børne- og Familieudvalget.

Nyt fag: Håndværk og design

Med skolereformen indføres det nye fag håndværk og design, som erstatter fagene sløjd og håndarbejde. Faget indgår desuden i valgfagsrækken.

For at give kommuner og skoler mulighed for at oparbejde de nødvendige kompetencer og sikre de fysiske lokaliteter til undervisningen i håndværk og design, vil faget først være obligatorisk fra skoleåret 2016-2017. Skolerne vil dog kunne tilbyde faget allerede fra skoleåret 2014-2015.

Forvaltningen afdækker skolernes fysiske rammer for at skabe et overblik over behovet for faglokaler. Resurser til den nødvendige etablering og renovering kan frigives fra "Skolefonden" efter indstilling fra Børne- og Familieudvalget.

Projekter, aktiviteter og møder

Forligskredsen konstaterer, at folkeskolen i Herning Kommune er kendetegnet ved en lang række fælles tiltag, projekter, aktiviteter og mødevirksomhed. En stor del af disse er med den nuværende arbejdstidsaftale obligatoriske for skolerne.

Med den nye lov om lærernes arbejdstid er alle nuværende aftaler bortfaldet og er som sådan op til den lokale skole at afgøre.

Forligskredsen ønsker fortsat udvikling af disse fælleskommunale aktiviteter og beder Børne- og Familieudvalget om at fastlægge principper for disse.

Loven kræver ikke længere en skolebibliotekar-uddannet leder af skolebiblioteket. Det er imidlertid stadig politikken i Herning Kommune, at der skal være mindst en uddannet skolebibliotekar på alle skoler.

Pædagogisk Råd

I forbindelse med skolereformen er det blevet frivilligt for kommuner og skoler at beslutte, om der skal være et Pædagogisk Råd på den enkelte skole.

Det afgøres lokalt, om der fortsat skal være et Pædagogisk Råd på skolen.

Procedure for overflytning af personale

En konsekvens af skolereformen er, at eleverne får en længere skoledag, fordi timetallet øges, og der indføres understøttende undervisning.

Dette medfører behov for at flytte personale fra SFO/fritidshjem til skolerne.

Overflytning af personalet sker ved, at ledige stillinger opslås, som overtalligt personale får mulighed for at søge. I øvrigt følges Herning Kommunes gældende procedure på området.

Elevernes dagligdag:

Lektielæsning og faglig fordybelse i overgangsfasen

Fra 1. august 2014 etableres *frivillig* lektiælæsning/faglig fordybelse frem til næste folketingsvalg, hvorefter lektiælæsningen er *obligatorisk*.

Forligskredsen har med finansieringen af denne aftale sikret resurser til, at alle elever modtager lektiælæsning/faglig fordybelse allerede det første år, altså fra august 2014.

De forældre/elever, der ikke i overgangsfasen ønsker lektiælæsning, og som er afhængig af hjemtransport med skolebus, får ikke separat hjemkørsel, idet der køres efter de gældende regler på området.

Skolerne etablerer fornødent tilsyn med disse elever – og som sådan er der ikke åbent i fritidshjem/SFO, før lektiælæsningen er slut.

Tysk bliver obligatorisk fra 5. klasse

Folkeskolereformen slår fast, at eleverne fra 5. klasse skal have tilbud om tysk eller fransk.

Forligspartierne er enige om, at principielt er tysk obligatorisk på alle kommunens skoler fra 5. klasse. Muligheden for fransk kan tilbydes i pakken af valgfag fra 7. klasse.

Eventuelle fravigelser fra ovenstående, for eksempel i forbindelse med sprog- og internationale linjer, afgøres af Børne- og Familieudvalget.

Øget bevægelse i skolen

Folkeskolereformen indebærer, at elever på alle klassetrin har bevægelse og idræt i 45 minutter i gennemsnit pr. skoledag. Forligskredsen forventer, denne målsætning føres ud i livet, og dette indebærer en øget brug af idrætsfaciliteter, haller og udearealer.

Forvaltningerne Børn & Unge og By, Erhverv & Kultur analyserer, hvordan halkapaciteten kan optimeres til skole- og fritidsbrug.

Konfirmand-undervisning

Traditionelt har konfirmandundervisningen ligget med to ugentlige timer i 7. klasse i skoletiden.

Med skolereformen får 7. klasse 35 timer på skoleskemaet, eksklusiv konfirmand-undervisning.

Forligskredsen opfordrer til, at skolerne lokalt tager kontakt til menighedsrådene med henblik på at drøfte rammerne for den fremtidige konfirmandundervisning.